

Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi 20 aastat

Edward Kess

*Tallinna 37. keskkooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja,
EES-i juhatuse liige*

Eesti Emakeeleõpetajate Seltsil täitub tänavu 20 tegutsemisaastat.¹ Selle paarikümne aasta jooksul on seltsist kujunenud arvestatav eesti keele ja kirjanduse õpetajaid koondav ja esindav ühendus.

EES on seadnud oma eesmärgiks propageerida ja väärtustada eesti keele ja kirjanduse õppimist ning õpetamist, tõsta seltsi liikmete emakeelehariduslikku taset, avardada seltsi liikmete üldkultuurilist silmaringi, täiustada nende erialateadmisi ja kutseoskusi, edendada erialaseid kontakte, kaitsta seltsi liikmete kutsehuve ning võimaldada seltsi liikmetele tegutsemis- ja suhtlemisrõõmu.

Seatud sihtide saavutamiseks organiseerib EES koolituspäevi, seminare, ekskursioone, vahendab uuemat erialast ja pedagoogilist teavet, võtab osa õppekava arendamisest ning õppekirjanduse loomisest ja retsenseerimisest, aitab korraldada õpilaste emakeeleolümpiaade, kirjandivõistlusi, keelepäevi.

Seltsi algusaeg

25. mail 1989. aastal kogunes Eduard Vilde nimelise Tallinna Pedagoogilise Instituuti mõnikümmend emakeeleõpetajat, kelle hulgast valiti seltsi loomiseks algatusrühm. Seltsi koosolekul osales Soome Emakeeleõpetajate Liidu tegevjuhataja ja ajakirja Virke toimetaja Mervi Murto, kes tutvustas seltsi asutajatele soomlaste seltsi eesmärke, struktuuri ja tegevusvaldkondi. Hakati koostama seltsi põhikirja algvarianti.

30. septembril 1989. aastal toimus Tallinna Pedagoogilise Instituudi aulas EES-i asutamiskoosolek. Kinnitati seltsi põhikiri ja koosolek valis seltsile 13-liikmelise juhatuse.

28. oktoobril 1989. aastal toimus EES-i juhatuse esimene koosolek. Juhatuse jagas ülesanded järgmiselt: seltsi esimees – Hoide Sikk; aseesimees – Irene Leisner; metoodikakomisjon – Maire Eiert ja Kersti

¹ Artiklis on kasutatud infot EES-i kodulehelt www.eeselts.ee

Lepajõe; koostöötoimkond – Mari Välba; välissuhete toimkond – Viivi Maanso; kultuuri- ja majandustoimkond – Leili Möller, Eleonora Tammiksaar; info ja reklaam – Aili Kiin, Kaljo Kuld, sekretär – Liivi Reinert; laekur – Urmas Veikat; seltsiliikmete enesetäiendus – Märt Hennoste; ametikoolide problemaatika – Salme Haavik. Revisjonikomisjoni koosseisu kuulusid Linda Jaggo, Maaja Hage ja Andry Ruumet.

23. novembril 1989. aastal registreeris Hariduskomitee EES-i ametlikult. Selts sai enda kasutusse ruumi Tallinna Õpetajate Majas Vene tänav 5.

20. aprillil 1990. aastal avas selts Mererajooni hoiupangas nr 7355/04 hoiuarve nr jo-719. Esimese suurema annetuse – 2 000 rubla – tegi EES- i arvele Hariduskomitee esimees Leonid Fiveger.

Sama aasta 15. juunil kinnitas juhatus seltsi pitsati ja märgi kavandi, mille autor oli Aet Kallam. Mõlema põhisümboliks on tammepuu, see sümbol on laenatud Kristjan Raualt. Motiivi kasutamise ettepaneku autor oli Hoide Sikk ning see sümbol viitab „Suure tamme laulule”.

9. detsembril 1992. aastal ilmus seltsi lehe esimene number. Tallinna Kivimäe põhikoolis toimuvale seltsi jõulupeole saabujad said lugeda oma ajalehte. Tallinna Pedagoogikaülikooli läänemeresoome keelte õppetoolis pandi kokku ja trükiti Andry Ruumeti, Toomas Pirni ja Marko Tiidelepa algatusel ja teostusel EES-i häälekandja esimene number. Esialgu nimeta lehes astusid kirjutistega üles Hoide Sikk, Viivi Maanso, Toomas Pirn, Marko Tiidelepp ja Jaan Õispuu. Leht õnnitles seltsi 1992. aasta juubilare ja jagas infot.

Leht jäi nimeta 1993. aasta septembrini. Siis aga tegid juhatuse liikmed saalomonliku otsuse: Kersti Kaldma avas, silmad kinni, juhuliku koha pealt ÕS-i ja asetas sõrme leheküljel ühele sõnale. Otsustati, et sellest sõnast saagu seltsi lehe nimi. Nii sai seltsi leht nimeks Lõrp, mis tähendab laket, viletsat suppi või jooki. Sõna käändub *lõr'p : lõrbi* ja kuulub 1976. aasta ÕS-i 67. tüüpkonda. Lehte hakkas toimetama Aili Kiin.

Seltsi tänapäev

Tänapäeval on EES arenenud lapsekingadest tubliks teismeliseks, vast ehk noorekski, kel veri pulbitsemas, sest seltsielu on muutunud üha aktiivsemaks. Seltsil on tavaks saanud korraldada mitmesuguseid üritusi. Traditsiooniliseks on kujunenud kevad- ja sügispäevad. Igal kevadel ja sügisel kutsub selts oma liikmed kokku Eesti eri paikadesse.

Koolituspäevi on peetud nii Võrus, Tartus, Tallinnas, Jõgeval, Pärnus kui ka Taevaskojas. Selle aasta 6.–7. novembril ollakse taas pealinnas, seekord Eesti Draamateatri maalisaalis.

Seltsi päevad on alati peetud mingil kindlal läbival teemal. Kaunid teemad, nagu „Elav eesti keel”, „Luulest noa ja kahvliga”, või „Eesti keele ja kirjanduse kaunid nüansid” kannavad endas vaid pealmist osa ürituse väärtusest.

Kevad- ja sügispäevadele on lisandunud suvekool. Suvekool on kolmepäevane tõsine koolitus, mille on oma õlule võtnud Krista Mägi ja Sirje Nootre ning nende abilised. Nende augustipäevade jooksul võetakse väga põhjaliku vaatluse alla üks emakeeleõpetuse tahk. Sel suvel süüviti Taagepera lossis lugude müstilisse maailma, aga on ka püütud Alu mõisas mõista filmikeelt ja filmikunsti emakeeleõpetuse teenistuses.

EES annab välja aastaraamatut ja seltsi toimetisi. Kui aastaraamatuse koondatakse seltsi liikmete ja koolituspäevadel esinejate mõttekäike, siis seltsi toimetised peaks olema toeks õpetaja igapäevatoos. Aastaraamatute koostamise on enda õlule võtnud Piret Joalaid.

Toimetistes on häid näpunäiteid, kuidas üht või teist teost käsitleda, milliseid meetodeid ja nippe kasutada tundide huvitavamaks muutmisel. Sel kevadel ilmus toimetiste viies osa, mis sisaldab raamatute „Sirli, Siim ja saladused”, „Tõmba uttu”, „Kadri” ja „Meelis” tunnikonspekte, mille autorid on Ivika Hein, Tiia Kessel, Eve Kärsna, Helge Maripuu ja Piibe Leiger, toimetaja ja koostaja rolli võttis enda kanda Krista Mägi

Oma liikmetele on selts korraldanud igal aastal ühe ekskursiooni. Välja on kujunenud nii, et ühel aastal võetakse ette mõni lähem paik, mis võiks olla seotud sugulasrahvastega, teisel aastal tehakse tiir kaugemale. Nii on käidud ugrilistel reisidel Liivimaal ja Karjalas. Kaugematest paikadest on reisisihiks võetud Kreeka ja Inglismaa.

EES teeb tihedat koostööd haridusvaldkonna esindajatega, haridus- ja teadusministeeriumi ning riikliku eksami- ja kvalifikatsioonikeskusega, samuti kuuluvad seltsi liikmed hariduskomisjonidesse. Lisaks ollakse toeks erinevate ainevõistluste korraldamisel: koostöös haridus- ja teadusministeeriumi keeleosakonnaga jagatakse toetust emakeeleolümpiaadi piirkonnavoorede läbiviimiseks, abistatakse võistulugemistel, kirjandivõistlustel. Suurematest projektidest on plaanis kultuuriministeeriumiga koos korraldada 2010. aastal raamatuaasta üritusi. EES-i kuulub paarsada emakeeleõpetajat kogu Eestist. Lisaks



ESS-i liikmed ekskursioonil Karjalas

õpetajatele on liikmeid ka kirjastajate, ülikoolide õppejõudude ning haridusametnike seas. Liikmete arv suureneb pidevalt.

Seltsi liiget eristab tavaõpetajast kindlasti suurem aktiivsus oma kooli tegemistes, paikkonna hariduselus ja isegi täiskasvanukoolituses. Kindlasti iseloomustab EES-seltslast laiem silmaring ning uuendusmeelsus, loovus, julgus rakendada uut, unustamata samas head vana ning kirk eesti keelt ja kirjandust tulevasele põlvele jagada. Hea on tõdeda, et 20 aastat tagasi alguse saanud EES on jõudsalt kasvamas ja tegutseb üha aktiivsemalt. Tulevikku vaadatakse suurte lootustega. Lootustega, et eesti keele ja kirjanduse tundide arv koolis ei vähene, et suurenevad võimalused üha paremini, uuenduslikumalt ja mitmekülgsemalt lapsi õpetada, et meie koolides on head õppekavad ning võimalus õpetajal areneda.